

**Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної
діяльності КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Віталій КАРАСЬ
«30» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАН»**

Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма	– «Музичне мистецтво»

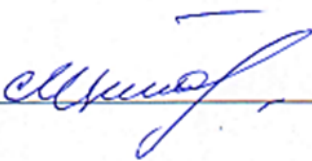
**Дніпро
2024**

Розробник:

Медведнікова Т.О., кандидат мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри фортепіано

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Орган» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

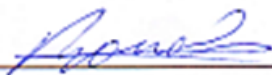
Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Орган» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 7 від «27» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Орган» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фортепіано КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «24» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Тетяна МЕДВЕДНІКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 10	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 300	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–IV-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,2	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття– Індивідуальні заняття – 142 годин
Вид контролю – атестаційний екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 158 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – підготовка магістрів до концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері, а також виховання у молодих музикантів найякісніших виконавських навичок у професійному володінні виконавським апаратом.

2.2. Завдання:

2.2.1 Опанування магістрами-піаністами високого рівня професійних навичок при виконанні творів різного стилю та рівня складності, а також формування майбутнього фахівця у класі органу.

2.2.2 Знати щонайбільший перелік органного академічного репертуару;

2.2.3 Знати характерні властивості виконавсько-технологічного процесу виконання на органі;

2.2.4 Вміти виконувати на високо професійному рівні органні твори різних стилів та жанрів;

2.2.5 Вміти самостійно аналізувати художні та технічні особливості органних творів різних епох;

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності та здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці.

2.3.1. Загальні:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

2.3.2. Фахові:

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

Педагогічні методи та прийоми

- викладач ознайомлює магістрів з фаховими вимогами та принципами навчання у класі органу;
- викладач формує у магістрів загальні та фахові компетентності на кращих зразках вітчизняної і зарубіжної органної музики;
- викладач визначає індивідуальну траєкторію розвитку володінням фортепіано кожного магістра засобами доцільно відібраного навчального репертуару;
- викладач формує у магістрів розуміння біофізичних механізмів виконавського процесу, анатомічних особливостей та функцій виконавського апарату;
- викладач допомагає магістрам опанувати інтерпретаційними уміннями у процесі роботи над органними творами;

- викладач розвиває музичні здібності магістрів засобом поступового ускладнення навчального органного репертуару в кожному наступному семестрі;
- викладач виховує у магістрів навички самостійної роботи над органним технічним матеріалом, навчальним і концертним репертуаром;
- викладач допомагає магістру опанувати навички виконавської органної діяльності;
- викладач розкриває творчий потенціал кожного магістра;
- викладач формує індивідуальну виконавську манеру майбутнього піаніста.

Вимоги з виконавсько-технічної підготовки I курсу

Впродовж цих років магістри повинні виробити:

- основу кантиленного звучання;
 - опанування різних видів органних штрихів;
 - поняття фрази, мотиву у органних творах різних стилів та епох;
 - точне виконання музичного матеріалу;
 - спроможність охопити та передати форму органного твору;
- Неприпустимо:
- виконавська фальш;
 - неточна виучка музичного матеріалу;
 - невідповідне звучання стилю, властивого епосі виконуваного твору.
 - невідповідне звучання композиторського стилю.

II курс

Впродовж цього року магістри повинні виробити:

- більш досконале володіння органною технікою;
- різноманіття динаміки і тембрового нюансування;
- надбання професійної сценічної витримки при виконанні значної за обсягом концертної програми;
- дбайливе та уважне ставлення до інтерпретування органних творів різних стилів та епох.

Професійним недоліком враховується поверхнево-ілюстроване трактування творів.

Впродовж цього року магістри повинні виробити:

- більшу самостійність у виборі репертуару або підготовці до заліку та екзамену;
- більшу самостійність у підборі відповідного реєстрування;
- потенційні можливості у самостійній професійній роботі з музичним матеріалом;
- володіння всіма видами органної технічної майстерності;
- володіння всіма стилями та жанрами творів, представленими у органному педагогічному репертуарі I-II курсів;
- витримку та виконання програм у залах з різними акустичними можливостями;

-творче мислення та самостійну інтерпретацію творів .

3. Зміст курсу

Курс навчання з фаху триває 4 семестри . За цей період магістр повинен виконати 2 академічних концерти тривалістю 40–50 хв.

Програма навчальної наскрізної дисципліни

I курс II семестр

Програма вільна (40–50 хв.)

Під вільною програмою треба розуміти виконання творів будь-яких стилів та жанрів за бажанням, враховуючи необхідний хронометраж.

II курс I семестр

Програма вільна (40–50 хв.)

Перелік рекомендованих творів

Й. Пахельбель	Чакона f moll Чакона d moll Канон
Д.Букстехуде	Чакона e-moll Прелюдія та фуга g moll
Й.С.Бах	Прелюдія та фуга C-dur Прелюдія та фуга c-moll Токата та фуга d-moll
Й.Брамс	Хоральні прелюдії
Ф.Мендельсон	Соната c-moll Соната A-dur
А.Боельман	Готична сюїта
Т. Маєрський	Чотири твори для органа
І. Ассєєв	Симфонічні фуги (I та II зошити, 12 фуг) Варіації на тему української народної пісні «Про Довбуша». Органна сюїта в 4-х частинах
Ж.Колодуб п'єси	Поєма «В стилі бароко». Маленька сюїта в 3-х частинах Три
Л. Колодуб	Прелюдіяє Дві фуги. Три п'єси
О. Винокур	Сюїта для органа
Ю. Іщенко	Шість прелюдій і фуг
В. Губа	Поєма №1. Поєма №3 «Готична». Поєма №4 «Траурна» Поєма №6 «Голос пам'яті». Рондо-капріччозо «Профілі часу» – Сім хоральних композицій Органна партита №1 (4 п'єси)
Л.Дичко	«Фрески» для скрипки та органа за малюнками К.Білокур «Метаморфози» в 3 частинах «Веснянки». 10 п'єс для органа
В.Кікта	Шість сюїт для органа. Українська пассакаля
В.Гончаренко	Чакона. Три народних пісні. Прелюдія і фуга Фуга . Фантазія
І. Карабиць	Диптих-фантазія для органа
Є. Льонко	12 прелюдій і фуг. 12 концертних п'єс Симфонія №1 для органа соло Симфонія №2 для органа соло Симфонія №3 для органа соло Соната № 1. Соната № 2. Соната № 3

Є. Милка	Соната № 4. Соната № 5 для органа в 3-х частинах
І. Панов	Соната №6 для органа. Соната №7 в 3-х частинах
А. Загайкевич	Соната для органа П'єси для органа Прелюдія. «Дослухаючись великодньої відправи».
М. Колесса	П'ять п'єс для органа Прелюдія і фуга для органа. Пасакалія (із циклу «Пасакалія, скерцо і фуга» для фортепіано).
М.Шух	Переклад для органа Арсенія Котляревського
О. Щетинский	Аве Марія. Молитва «Обриси і кольори» для органа

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції і	Практ	Лабор	Індив.	Сам.р.
Тема 1. Поліфонічний циклічний твір епохи бароко	78				40	44
Тема 2. Крупна форма епохи романтизму	74				34	38
Тема 3. Циклічний твір епохи романтизму	74				34	38
Тема 6. Твір значної складності українського композитора	74				34	38
Всього годин	300				142	158

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми практичних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

8.Завдання для самостійної роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опанування твору епохи бароко. Робота над штрихом та звуковидобуттям.	19
2	Особливості реєстрування у творі епохи бароко.	19
3	Оволодіння особливостями педалювання у творах епохи бароко.	19
4	Особливості реєстрування у творі епохи романтизму.	19
5	Виявлення традиції виконання твору епохи романтизму, компаративний аналіз різних виконавських трактовок.	19
6	Опанування твору епохи романтизму. Оволодіння різними видами техніки.	19

7	Аналіз виконавських засобів виразності у композиціях для органу другої половини ХХ ст.	19
8	Ознайомлення з творчістю сучасних українських композиторів. Читання з листа.	25
Всього :		158

9. Індивідуальні завдання

1. Аналіз твору епохи бароко з точки зору теорії музичного змісту.
2. Виявлення традиції виконання твору епохи романтизму, компаративний аналіз різних виконавських трактовок.
3. Порівняльний аналіз інтерпретацій твору українського композитора 20 сторіччя.
4. Аналіз формоутворення циклічних творів українських композиторів.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Орган» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, атестаційний екзамен).

Кафедрою фортепіано, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

«відмінно»:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

«дуже добре»:

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

«добре»:

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності і помилки при виконанні завдань.

«задовільно»:

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

«достатньо»:

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;

2) не виконано більшу половину завдань.

«незадовільно з можливістю повторного складання»:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»:

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали (клавіри, ноти).

12.2 Робоча програма з дисципліни.

12.3 Силабус дисципліни.

13. Рекомендована література

Основна

1. Копелюк О. О. Фортепіанна творчість Івана Карабиця: феноменологія стилю : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2018. 18 с.
2. Котлінська Л. Г. Особливості розшифровки орнаментики в клавірних творах Й. С. Баха : метод. рек. Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2005. 26 с.
3. Котляревський А. Орган в Україні. *Музика*. 1972. № 2. С. 25–26.
4. Рижова О. О. Український символізм та фортепіанна спадщина Б. Лятошинського : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одес. держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 18 с.
5. Тимофеева К. В. Порівняльний аналіз як метод інтерпретології (на прикладі фортепіанного виконавства) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2009. 18 с.
6. Чайка О. В. Національна характерність як семантична властивість виконавської інтерпретації : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Муз. мистецтво / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2007. 20 с.
7. Фоменко Н.В. Афект в теорії та виконавській практиці «Stylus phantasticus» (на прикладі «Хроматичної фантазії» Й. С. Баха). *Культура і сучасність*. 2019. №2. С.130-136.
8. Яворський Д.Ю. Етюд у жанровій системі романтичної фортепіанної мініатюри (на прикладі опусів Ф. Шопена, Р. Шумана, Ф. Ліста) : автореф. дис. ... канд.мистецтвознав. : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К. : 2016. 18 с.

Додаткова:

1. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008–2016.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.lvivconcert.house/post/lesya-dychko-interview>
2. <https://musical-world.com.ua/artists/dychko-lesya-vasylivna/>
3. <https://esu.com.ua/pdf/file/24435.pdf>
4. <https://mus.art.co.ua/ukrainski-orhanni-mahistrali-lviv/>
5. <https://www.organy.lviv.ua/compositions/works-for-organ-ukrainian-composers>
6. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO M=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/mvkfm_2016_2_35.pdf
7. <http://chasopysnmau.com.ua/article/view/213395>
8. https://zaxid.net/ne_isnuye_starovinnoyi_muziki_bez_suchasnoyi_n1449076
9. https://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2013_5/Art/113-119.pdf
10. <https://wz.lviv.ua/interview/449891-orhanist-tse-dukhovna-misiia>
11. <https://ukrmus.files.wordpress.com/2017/07/2015-3-n17-19.pdf>
12. <https://esu.com.ua/article-77140>
13. <http://mir.dspu.edu.ua/article/download/265880/261894/613039>